

Celostátní polní den představil nejen trendy ve zkušebnictví ÚKZÚZ

9.6.2023 - | Ministerstvo zemědělství ČR

Na Celostátním polním dni ÚKZÚZ, který se konal na zkušební stanici v Jaroměřicích nad Rokytnou se sešlo 170 účastníků. Akce se konala pod záštitou ministra zemědělství Zdeňka Nekuly.

V úvodu ředitel ÚKZÚZ **Daniel Jurečka** přivítal náměstka ministra zemědělství **Miroslava Skřivánka** a další významné hosty z partnerských výzkumných institucí, pěstitelských svazů a další zástupce z řad odborné veřejnosti a zemědělské praxe.

Ve své úvodní řeči zmínil zejména aktuální vývoj důležitých zemědělských strategií EU ve vztahu k ÚKZÚZ, a to zejména s ohledem požadované snižování spotřeby přípravků na ochranu rostlin (POR) a další vývoj ve šlechtění a registraci odrůd. Informoval o plánovaném brzkém zveřejnění návrhu nového nařízení EK, které se bude týkat registrace odrůd a uvádění rozmnožovacího materiálu do oběhu, a zahrnuje i nový návrh jak i v EU umožnit využívat nové moderní genové techniky ve šlechtění rostlin, „protože jedním z cílů Green Deal je snižování POR a uvádí se, že i vhodné odrůdy odolné vůči houbovým chorobám by mohly snížit o 80 – 90% spotřebu používání fungicidů,“ uvedl.

Náměstek ministra zemědělství **Miroslav Skřivánek** ocenil činnosti a kompetence ÚKZÚZ: „Jste pro zemědělce i pro ministerstvo nezávislým kontrolním a zkušebním úřadem. Z pohledu kontrol zastáváte významnou roli v bezpečnosti potravin, ochraně životního prostředí, jste ale i „pojistkou“ pro vyplácení dotací,“ uvedl. Zároveň apeloval na nutnost další optimalizace kontrol ve vztahu k zemědělcům a nutnost důsledného a včasného sankcionování závažných porušení.

Dále seznámil účastníky akce s prioritami, na které se nyní MZe zaměřuje jak z pohledu zemědělské praxe, tak i dotací. Zmínil problematiku integrované produkce, která se v případě pěstování některých plodin potýká se závislostí na vstupech pesticidů, dále zmínil téma povinného zařazování úhorů nebo redukováného zpracování půdy a půdoochranných technologií.

K dotacím uvedl potřebu respektovat obě strany mince, kdy na jedné straně stojí zvyšující se enviromentální a etické (např. welfare) požadavky veřejnosti, a na druhé straně požadavky našich profesních zemědělců, kteří volají po zachování produkčnosti a konkurenceschopnosti našeho zemědělství. To vše je potřeba realizovat s důrazem na měřitelnost a kontrolovatelnost.

„Ministerstvo zemědělství podporuje i nový trend tzv. „regenerativní zemědělství“, které ale ještě potřebuje solidní výzkum a také regulaci na úrovni EU. Do toho se může zapojit i ÚKZÚZ. O tom mě přesvědčilo i nedávné setkání českých odborníků s experty z Bavorska v Českých Budějovicích, které ministerstvu zemědělství pomohlo zorganizovat právě ÚKZÚZ. Budeme se muset zaměřit nejen na to, jak vyrobit, ale hlavně na to jak dobře a pro naše zemědělce, férově prodat,“ uvedl na závěr náměstek Miroslav Skřivánek.

Do programu polního dne bylo začleněno i téma kontrol ÚKZÚZ ve vazbě na Strategický plán Společné zemědělské politiky (SZP) 2023 – 2027 a novinky v kontrolách.

Rozsah kontrol ÚKZÚZ svodně představil ředitel odboru kontroly zemědělských vstupů **Josef Svoboda**. Kontroly se týkají tří oblastí, kontrolu zemědělských vstupů (krmiv, hnojiv, používání

sedimentů a upravených kalů i kontrol ekologické produkce), která zahrnuje i kontroly dotačních podmínek pro platební agenturu. „Vždy ve všech těchto oblastech zaměřujeme na celý řetězec od výroby, případně dovozu dané komodity do České republiky, přes označování, skladování, uvádění do oběhu a jejich následné použití,“ uvedl.

Další oblastí jsou kontroly fyto-sanitární neboli rostlinolékařské (výskyt chorob a škůdců) a kontrol mezinárodního obchodu s rostlinným materiálem, jejichž proces je již plně digitalizován. V neposlední řadě ÚKZÚZ provádí i kontroly rozmnožovacího materiálu rostlin (osiv, sadby a trvalých kultur).

Ředitel Svoboda dále informoval o vývoji a aktuálních cílech SZP. Shrnul přímé platby I. pilíře a konkretizoval novinky v oblasti kontrol v rámci Cross Compliance (C-C), které ÚKZÚZ provádí. Jedná se o kontroly v oblasti krmiv, hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, ekoplateb a kontrol způsobilosti.

Následovalo představení zkušební stanice včetně odrůdových a výživářských pokusů jejím vedoucím **Zdeňkem Říhou**. Na stanici v Jaroměřicích je v letošním roce založeno celkem 34 pokusů, 23 různých plodin a 770 odrůd a je to zhruba 3 500 parcel. Výkyvy počasí se na ozimech ani jařinách nijak významně negativně neprojevily, dubnové srážky vše „zachránily.“ Největší problémy způsobili hraboši, ale ani kvůli nim nemusí být žádné pokusy zatím rušeny.

Představení státem garantovaného odrůdového zkoušení hlavních polních plodin a trendům ve zkoušení se věnoval ředitel Národního odrůdového úřadu **Tomáš Mezlík**.

Informace o hlavních činnostech, kterými je registrace odrůd, ochrana práv na národní úrovni i evropské pro CPVO, ale i další navazujících typy zkoušek užité hodnoty nebo zkoušek odlišnosti, uniformity a stálosti, doplnil o konkrétní čísla o objemu zkoušení ÚKZÚZ. „Každoročně dostáváme od šlechtitelů přibližně 600 nových žádostí o registraci odrůd, kdy přibližně je každý rok registrováno pouze 200 odrůd. Tzn. že v průměru pouze každá 3 odrůda přihlášená do registrace je registrována a splňuje tak přísné podmínky zkoušek. Ke konci minulého roku počet registrovaných odrůd, které byly zapsány do Seznamu odrůd registrovaných v ČR dosáhl přibližně počtu 4 000, z toho většina zhruba 1 800 tvoří zemědělské druhy a 1 100 odrůd druhů zeleniny.

ÚKZÚZ realizuje jak odrůdové zkoušení v konvenčním režimu, tak v režimu ekologického pěstování, a zároveň reaguje na strategické cíle EU, jejichž cílem je snižování používání přípravků na ochranu rostlin. S tímto souvisí využití odolných odrůd, omezení použití hnojiv odolné odrůdy (v první řadě odrůdy rezistentní, tolerantní vůči abiotickým stresům a biotickým stresům) i efektivita využívání dusíkatého hnojení jednotlivými odrůdami. Na jednotlivých příkladech plodin uvedl parametry zkoušení odolných odrůd. Zmínil též nové nařízení o ekologické produkci, které přímo zavádí pojem ekologická odrůda vhodná pro ekologickou produkci.

„Hraboš pohroma současného českého zemědělství,“ byl název přednášky **Štěpánky Radové**, vedoucí Oddělení metod monitoringu a prognóz výskytu škodlivých organismů. Účastníky polního dne seznámila jak s historií boje s tímto škůdcem, jeho bionomií, tak s aktuálními (bohužel velmi omezenými) možnostmi tlumení jeho škod. Uvedla důležitost monitoringu výskytu a nutnost zásahu aplikací rodenticidu rostlin dříve, než dojde ke kalamitnímu přemnožení.

Ve vztahu k potlačení hraboších kalamit upozornila na nové způsoby pěstování, které vedou k pravému opaku. „To, že se hraboš vyskytuje na malých plochách, tak na velkých polích bez rozdílu, je již známo. Otázkou je, zda například nově propagovaný způsob hospodaření a vytváření biokoridorů, neošetřených pásů mezi poli nebo diverzifikace je s ohledem na potlačení výskytu hraboše přijatelné,“ podotkla. Problém je v tom, že opatření vhodná pro ochranu půdy (mezplodiny, bezorebné technologie, trvalé pokryvy půdy, úhory...) podporují množení tohoto závažného škůdce.

Je proto třeba zvážit jejich využití i s ohledem právě na výskyt hraboše. Ve vztahu k ochraně životního prostředí víme zejména z evidence aplikací přípravků, že zemědělci v boji s tímto likvidátorem plodin a mnohdy celé úrody, ve většině hospodářů velmi ohleduplně.

V závěru polního dne proběhly komentované prohlídky odrůdových a dlouhodobých výživářských pokusů, které se zaměřují na sledování významu osevních postupů a organického hnojení. Proběhla též prohlídka dlouhodobého pokusu ekologického zemědělství (EZ), na kterém byl letos představen systém pěstování brambor. Součástí polního dne byla i diagnostika aktuálních výskytů škůdců.

https://eagri.cz/public/web/ukzuz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2023_celostatni-polni-den-2023-trendy-zkusebnictvi.html